

ELVA GÜMNAASIUM

GRETE-LYSETTE UUK, KRISTER TOOM

8.C KLASS

RAADIORUUM 105-AASTASES ELVA KOOLIS

JUHENDAJA EVELIN TOOM

SISSEJUHATUS

Meie tegime loovtöö Elva Gümnaasiumi raadioruumi ajaloo uurimisest ja selle isikupärastamisest. Tahtsime teada saada, kes olid enne meid tegutsenud nii meie kooli Tartu maantee 3 kui ka Puiestee tänav 2 õppehoone raadioruumis.

Selleks seadsime oma tööle eesmärgid:

- saada varasemate raadioruumi kasutajate kontaktid Elva Gümnaasiumi ajaloo õpetaja Tiit Ustavilt;
- koostada intervjuud vilistlastega;
- sisustada raadioruum tänapäevasemalt:
 - õmmelda diivanikate,
 - valmistada nurgariiulid.

Töö koosneb sissejuhatusest, töö teoreetilisest ja praktilisest osast, kokkuvõttest, lisadest, 30 fotost, ehituse etappide kirjeldusest (diivanikatte õmblemise ning nurgariiulite valmimise kirjeldused) ja intervjuude analüüsist.

Renoveerimisidee autor on Grete-Lysette ja ehitustöö tegime koos. Grete-Lysette õmbles diivanile katte ja Krister valmistas nurgariiulid. Intervjuu küsimused koostas ja saatis intervjuueeritavatele laiali Krister. Samuti tegi Krister intervjuude vastustest lühianalüüsi. Töö kirjutasime kokku koos Google Drive'i keskkonnas. Ettekandmisel rääkisime tehtud töödest ning ehitusetappidest kordamööda. Intervjuu küsimused koostasime Google Drive'i keskkonnas Google'i vormides (vt lisa 1–2) ja saatsime need e-posti teel Elva Gümnaasiumi vilistlastele.

Täname kõiki, kes oma kogemusi raadioruumi ajaloost jagasid. Eriline tänu Taivo Pajule väga põhjalike ning huvitavate mälestuste jagamise eest. Täname ka Atko Puidukoda OÜ-d, kust saime laenutada raadioruumi ehituseks vajalikud tööriistad, ning vilistlast Ats Toomi, kelle valvsa pilgu all saime valmistada nurgariiulid ja töö käigus omandada mõned eluks kasulikud tislerinipid.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	1
1. KOOLIRAADIO JA RAADIORUUM	4
1.1. Kooliraadio ja raadioruum Saksamaal	4
1.2. Kooliraadio ja raadioruum Eestis	6
1.3. Kooliraadio ja raadioruum Elva Gümnaasiumis	7
2. ELVA KOOLI RAADIORUUMI AJALUGU	8
2.1. Intervjuude tegemise metoodika	8
2.2. Raadioruum Tartu mnt majas - Taivo Paju ja Tiit Kepi mälestused	8
2.3. Raadioruum Puiestee tn majas - Are Altraja mälestused	13
2.4. Raadioruum Puiestee tn majas - Toomas Lainoja ja Ats Toomi mälestused	14
2.5. Raadioruum Puiestee tn majas - Rudolf Hüdse mälestused	14
2.6. Raadioruum Puiestee tn majas - Gregory Hermeti ja Egert Silki mälestused	15
2.7. Raadioruum Puiestee tn majas - uued omanikud	16
3. ELVA GÜMNAASIUM JA REŽIIRING	17
4. RAADIORUUM - VANA UUES KUUES	18
4.1 Raadioruumi uuendamine	18
4.2. Nurgariiulite valmimine	23
4.3. Diivanite restaureerimine	23
4.4. Diivanikatte õmblemine	24
5. TULEVIKUPLAANID	26
KOKKUVÕTE	27
KIRJANDUS JA ALLIKAD	28
LISAD	29
LISA 1. Küsimustik 1	29
LISA 2. Küsimustik 2	32
LISA 3. Raadioruumi ehitustööde graafik 2018	34
LISA 4. Raadioruumi ehitustööde eelarve 2018	35
LISA 5. Raadioruum Puiestee tn majas peale renoveerimist 2018	36

1. KOOLIRAADIO JA RAADIORUUM

Kooliraadio on õpilaste kujundatud tasuta raadiojaam, mille saated saadetakse koolis sisesidesüsteemi (ingl *intercom*) kaudu spetsiaalsest kooliruumist või levitatakse interneti kaudu. On selliseid kooliraadioid, mis mängivad vahetunni ajal muusikat, või ka sellised kooliraadiod, mis teevad koolis kord kuus uudisteprogrammi. Õpilasraadio ülekandeid kuulatakse tavaliselt ainult koolides teatud aegadel või vahetundidel. Enamasti on raadiosaated õpetajate korraldatud. Kuid on ka palju erandeid, kui organisatsioon on õpilaste enda juhtida.

Programmide loomise meetodid on kooliti erinevad. Mõned koolid toodavad programme ette ja mängivad salvestisi. Kuigi selline töökorraldus on väga aeganõudev, on selle eelis, et vigu on võimalik parandada. Teised õpilasraadiod edastavad oma programme otseülekandena. See säästab aega, kuid nõuab väga häid moderaatoreid ja kõrget distsipliini. Kuna kooliraadio töö nii- või teistsugusel kujul on aja- ja ressursimahukas ettevõtmine, saavad vaid mõned koolid endale kooliraadiot lubada (Wikipedia, 2018).

Paljudel kooliraadiotel on raskusi ellujäämisega. Põhjusi on mitmeid. Õpilasraadio toimimine sõltub tavaliselt sponsorite panusest. Koostööd tehakse ka avalike haridusasutustega. Aktiivselt tegutsevad õpilased lahkuvad koolist ja ei ole järeltulijaid või on tekkinud probleemid õpetajate ja õpilaste vahel. Raskusi on ka kõikide kuulajate muusikamaitse tabamisega. Kui valitud muusikapala kooliruumides mängib, peavad õpetajad ja õpilased sellega leppima, mis aga tihti toob kaasa konflikte (*samas*, 2018).

Kooliraadios tegutsevatel õpilastel on peamine eesmärk koolide õppekavavälise ala taaselustamine. Pedagoogilisest vaatenurgast soodustab kooliraadio demokraatlikku sotsiaalset tegevust. Paljude õpilaste jaoks, kes soovivad kooliraadios töötada, on see võimalus saada kogemusi tulevaseks elukutseks. Eelkõige otsitakse neid õpilasi, kes on huvitatud tehnilistest vahenditest, muusikast ja selle modereerimisest. Üks kooliraadio võimalus on tasuta levitada ja tutvustada koolis toimuvat interneti kaudu - varem salvestatud raadiosaated või *live* (ee elav, otsepildis) raadiosaated (*samas*, 2018).

1.1. Kooliraadio ja raadioruum Saksamaal

Praegu töötavad Saksamaal mõned kooliraadio platvormid üksikutes liidumaades: Rheinland-Pfatzis edura.fm, Niedersachsenis portal.schul-internetradio.de, Hesseni liidumaal schoolradio.de, Baden-Württembergis soundnezz.de, Berlin-Brandenburgis schulradio-network.de, Baierimaal schulradio-bayern.de (Wikipedia 2018, vt joonis 1).

Joonis 1. Stuttgardi kooliraadio stuudio „fanny3music“

(<https://de.wikipedia.org/wiki/Sch%C3%BCllerradio>) (24.04.2019)

Zittau Gümnaasiumis Saksamaal töötab kooliraadio hommikusöögist kuni lõunapausini. Kooliraadios ei informeerita mitte ainult aktuaalsetest kooliteemadest, vaid ka paljudest piirkondlikest ja ülemaailmsetest teemadest. Kooliraadio peamine ülesanne on õpilaste ja õpetajate muusikaline meelelahutus vahetundide ajal. Muusikat valitakse enamasti kuulajate soovide järgi. Seepärast on kooliaastas vähemalt üks päev, mil toimub „Soovide rõõmupäev“, kus moderaatorid on ise varem küsinud kooli õpilastelt ja õpetajatelt, millist muusikat soovitakse kuulata. Hiljem mängitakse soovilaule kooliraadios (Zittau Gymnasium koduleht, 2018; vt joonis 2).

Joonis 2. Zittau Gümnaasiumi moderaatorid tööhoos

(<https://gymnasium-zittau.de/aktivitaeten/schuelerradio>) (24.04.2019)

1.2. Kooliraadio ja raadioruum Eestis

Eestis oli kooliraadiosaadete algatajaks aastatel 1927–1944 tegutsenud Tallinna Linna Pedagoogiline Muuseum. Eesti esimene kooliraadiosaade jõudis eetrisse 17. märtsil 1933. aastal, kell 10.00–10.45 riikliku Raadio-Ringhäälingu vastutulekul, kes lubas ülekande levitada maksuvabalt. Eesti koolidesse olid raadiovastuvõtuseaded paigaldatud maksuvabalt ja ringhääling ei saanud tulu kooliraadio saadete korraldamise eest. Esimese kooliraadiosaate koostas Gustav Adolfi gümnaasiumi pedagoog H. Tofer teemal „Walter Scotti reis Lõunanabale“. Alates 1936. aastast muutusid kooliraadiosaated populaarsemaks ning 1930. aastate lõpus kuulas kooliraadiot juba üle poole Gustav Adolfi Gümnaasiumi õpilastest (Neudorf, 1933; Nermann, 2004).

Eesti vanim kooliraadio nimega Sõlm tegutseb Tapa Gümnaasiumis alates 1979. aastast. Kooliraadio Sõlm on pälvinud Tapa valla aasta tegijate auhinna 2009. aastal Aktiivse noore kategoorias. 2012. aastal võideti meediakonkursil ristmeedia preemia. Tapa Gümnaasiumi kooliraadio vilistlane on näiteks praegune VAT-teatri näitleja Tanel Saar. 2019. aasta sügisel täitub kooliraadiol Sõlm 38 aktiivset tööaastat. Tapa Gümnaasiumi kooliraadio peres tegutseb

praegu neli õpilast: Anti Olesk, Jete Lisett Neerot, Artur Morgenson ja Jens Ülesoo (Kooliraadio, 2019; Samolberg-Palmi, 2014).

1.3. Kooliraadio ja raadioruum Elva Gümnaasiumis

Elva Gümnaasiumi raadioruumil on põhimõtteliselt samad prioriteedid, kuigi Elva kooli raadioruumis käib värvikam elu. Alates 2016. aastast tegutseb RežiiRing, kus omandatakse helirežii algteadmisi. Samuti asub Elva kooli RaadioRuumis helistuudio Männimets, kus saab salvestada omaloomingut või *cover* (ee esitaja töödeldud lugu) lugusid.

2. ELVA KOOLI RAADIORUUMI AJALUGU

2.1. Intervjuude tegemise metoodika

Huvi varasemate kooli raadioruumi elushoidjate vastu viis endiste tegijateni, kelle mälestusi kogusime intervjuudena. Kontaktide otsimisel olid abiks tegijad ise.

Intervjuu küsimused koostasime Google'i vormides ja jagasime e-posti teel. Küsimusi koostades püüdsime saada võimalikult palju kasulikku infot selle kohta, missugused olid vahetunnid, raadioruumi elu ning kes oli enne või pärast intervjuueeritavat raadioruumis. Kõikidelt vilistlastelt, kellele küsimused saatsime, saime ka väga inspireerivad vastused. Kahjuks ei saanud me vastuseid õpetaja Tiit Ustavilt.

Küsimustele vastasid järgmised vilistlased:

Taivo Paju – 38. lend (1986. a)

Are Altraja – 40. lend (1988. a)

Toomas Lainoja – 42. lend (1990. a)

Ats Toom – 42. lend (1990. a)

Rudolf Hüdse – 64. lend (2012. a)

Egert Silk – 70. lend (2018. a)

Gregory Hermet – 70. lend (2018. a)

2.2. Raadioruum Tartu mnt majas - Taivo Paju ja Tiit Kepi mälestused

38. lennu vilistlane Taivo Paju kirjutab Tartu mnt 3 maja raadioruumi loomise eelloo, mida mäletab üpris täpselt 1986. aasta kevadest, kui ta lõpetas 11. klassi: „Kõik algas mu mäletamist mööda kas 5. klassi kevadel või 6. klassi sügisel (a 1980). Huvitusin sel ajal väga fotograafiast. Mul olid kodus küll isa fototehnika (ilmutustangid, suurendusaparaat, lahusti- ja loputusvannid, läikelööjad, servalõikajad jms), et aga elasin tol ajal üsna kitsastes tingimustes, oli kogu selle kaadervärgi ülesseadmise kööki hilisõhtusel ajal paras rist ja viletsus. Samas oli koolimajas (jutt käib vanast koolimajast Tartu mnt 3) olemas fotolabor 4. korrusel aula vastas (kuhu hiljem tuli ka kooliraadio aparaatuur). See oli toonaste keskkoolipoiste käsutuses. Hakkasin neile vaikselt pinda käima, et tahaksin seal ise ka pilte teha. Teiste nimesid ei mäleta, aga üks nendest oli Kalle Paurson, kes oli igati mõistlik mees. Temaga on siamaani tore kohtuda. Sain aru, et olen natuke nagu sissetungija. Tegemist oli nende üsna privaatse valdusega, kus nad

said nii vahetundide kui koolipidude ajal mõnusalt aega veeta. Tavaliselt oli tol ajal jalutamine koridorides vahetunnil raskelt kohustuslik. Oli ainult üks erand - maikuu, kui ilmad soojaks läksid. Siis tõstis see fotolabori seltskond võimenduse akna peale ning mängisid ülevalt 4. korruselt muusikat. Kõik kogunesid siis vahetundidel koolimaja taha (Arvi järve poolsele küljele) kevadist päikest nautima. Ega fotoruumi poisid kohe mind vist jutule ei võtnud, aga ma tuletasin end aeg-ajalt jälle meelde. Esialgu nad siis lubasid mind hästi lühidalt pimikusse, kui olid ise kohal. Nad ise olid esimeses toas, kuulasid oma muusikat ja lindistasid, mina ilmutasin tagumistes ruumides fotosid. Hoidsin aparatuuri hästi hoolikalt ja tegin enda järel fotoruumi korda. Nii lubatigi mind siis järkjärgult juba ka üksinda fotoruumi jääda. Järgmisel hommikul viisin võtme Kallele tagasi. Võtit alaliselt ma enda kätte veel ei saanud ega tahtnudki.“

„Suur muutus aga leidis aset sama aasta kevadel (see pidi olema siis ilmselt 1981. aasta kevad). Nimelt oli hästi kuum teema tol ajal Kevadpidu. Algul kontsert, kus esines kogu kool alates mudilaskoorist kuni abiturientideni välja. Seejärel oli disko, kuhu sai tulla ka linnarahvas. Eelmainitud Kalle Paurson oli 1981. aastal tuntuim diskor koolis, teine inimene, kes tegi häid pidusid, oli Arvi Viilu. Kuna Kalle lõpetas 11. ja Arvi 8. klassi (ehk vastavalt keskkooli ja keskastme), ütlesid mõlemad: „See on minu jaoks viimane koolipidu – mina lähen nüüd oma pruudiga tantsima“. Siis Kalle panigi võimenduse üles, andis mulle portsu oma linte kätte ja ütles: „Taivo, tule tee see pidu ära!“ Kas suuremat rolli mängis edevus või vaimustust pöörata ise selle kalli tehnika nuppe (kõrgema klassi võimendi Trembita maksis umbes õpetaja aastapalga) - ei tea. Nõustusin muidugi kohe, ehkki kogemusi ega oskusi ei olnud. Vahepeal tundus, et ei vea seda pidu kuidagi käima – stand-up (ingl: koomikud, kes kirjutavad oma esitatava materjali ise ning nad teavad, et ainus võimalus ennast arendada on võimalikult palju esineda) koomiku annet pole mulle just liiga palju antud. Aga kui kell sai 23 ja pidu tuli ära lõpetada, oli saal rahvast nii puupüsti täis ja peol oli selline hoog, et kuidagi ei saanud pidama. Kui lõpuks 23.30 paiku tuled põlema pandi ja saal tühjaks aeti, oli väljas juba päris hämar. Tol ajal olid välja tulnud just sellised Ruja hitid nagu „Eile nägin ma Eestimaad“ ja „Must ronk“, samuti Rock-Hoteli „Kikilips“ ja vist ka juba „Marie, Marie“. Rahvas oli ikka täiega pöördes. Mul oli ju päris lõbus - seda enam, et kõik mu teised eakaaslased olid peolt kell 9-10 paiku koju saadetud.“

Taivo Paju meenutab: „Tol suvel vist saingi raadioruumi võtmed lihtsalt oma kätte. Hoolitsesin, et koolipidudel ja aktustel oleks võimendus ja et see töötaks. See oli äge hobi! Samal ajal hakkasime tegema ka oma bändi. See oli cool (ingl lahe) asi, mingil hetkel tegutses koolis paralleelselt kolm kuni neli erinevat koosseisu (meie, Indrek Ostrati ja Urmas Kahu bänd, Indrek Särje bänd, Peeter Hillepi ja Andres Saagi bänd). Olime ikka head diplomaadid, sest saime ka koolimaja keldris asuva vastremonditud kaminasaali (õigemini selle tagaruumi) oma käsutusse. Koos õigusega teha kaks korda nädalas kaminasaalis bändiproove. Selleks ajaks

oli kunagine väga popp klassiõhtute pidamise koht, kaminasaal, hakanud oma populaarsust kaotama. Õigemini, lihtsalt klassiõhtuid peeti vähem kui varasematel aastakümnetel. Bändiruumile, kaminasaali peale käis kõva rebimine - kuna bände oli mitu, siis kõik tahtsid seda kasutada. Tagantjärele mõeldes oleks ilus olnud neid ruume muidugi rohkem jagada, aga tol ajal tekkis meil kõigil kuidagi hästi tugev omanditunne. Isegi meist paar aastat vanem Urmas Kruuse, hilisem linnapea ja minister, tassis oma trummid proovi tegemiseks kaminasaalist uue maja geograafiaklassi ning harjutas seal. Nädalavahetusel sõitis ta rongiga Tallinnasse koos ansambliga Risk esinema. Meil oli väga lahe seltskond, kellega toimetasime koos nii raadioruumis kui bändiga - teiste hulgas mu klassivennad Priit Parksepp ja Tarmo Noop ning aasta nooremad Elmo Parksepp ja Tiit Kepp. Kui kooli juhtkond otsustas, et kooli tuleb kooliraadio aparatuur, siis oli kuidagi loomulik, et kuna me niikuinii toimetasime muusika ja võimendustega, siis meie pundi asemele kedagi väga ei otsitud ka. See on ju vana reegel, „Kui asjad toimivad, siis mõtle enne hästi järele, kui neid muutma hakkad.““

Taivo Paju kirjeldab, kuidas tal õnnestus saada nõusse kooli juhtkond, et just talle anda raadioruumis tegutsemisõigus: „Nagu öeldud, see juhtus kuidagi iseenesest. Kooli juhtkonna jaoks oli see, kes raadioruumis toimetab 25. järgu teema, seetõttu toimis raadioruum nagu riik riigis. See ei tulnud nagu väga isegi kellelegi meeldegi. Samas, meie otsene ülemus oli toona koolis klassivälise töö eest vastutanud Tiit Ustav. Tagantjärele tundub, et olime talle päris head igasuguste ürituste korraldustiimi liikmed. Igale juhul saime hästi läbi ja me hindasime seda väga. Jamasid aeg-ajalt muidugi korraldasime. Näiteks siis, kui tuli meile mängima Proov 583 koos tol ajal ülipopulaarse Thea Paluojaga. Bändidele käis maksmine tol ajal ju sulas - tänases mõistes ikka täiesti mustalt. Et see raha kokku saada, alustasime varakult piletimüüki ning paljundasime piletid kooli paljundusmasina peal. Mitte nagu paljundusmasin tänases mõistes, vaid algeline, kopeerpaberitega. Oleks asi välja tulnud, oleks vist nii mõnigi mees koolis võinud töö kaotada. Aga pahatahtlikult me sigadusi ei korraldanud ja mu mäletamist mööda sai meid täiega usaldada. Saime sealjuures oma „põlve otsas“ vene helitehnikaga ilma apsudeta ära tehtud mõned päris vastutusrikkad sündmused: näiteks vilistlaste kokkutuleku kontsert-aktuse, ülerajoonilised kirjandus- ja keelepäevad jt sündmused.“

Taivo Paju meenutab, kuidas nad muutsid raadioruumi omanäolisemaks: „Umbes siis, kui kooliraadio aparatuur üles pandi (see võis olla aastal 1982 või 1983), võttis kooliraamatukogu „reeturlikult“ tagumise suure ruumi omale (see, kus varem fotolabor oli). Siis jäi meile alles ainult väike ruum, kus kunagi ammu enne meid oli olnud 4. korruse WC käte pesemise ruum. Enne seda oli nende ruumide kujundus vene aja kohta ikka üsna vabameelne. Seintel olid suured bändide ja artistide fotod, pildistatud toona üsna haruldastelt välismaa ajakirjade esikaantelt ja plaadiümbristelt, vist mõned plakatid ka. Baccara suur pilt on eriti meelde jäänud, Rolling Stones vist ka. Siis olid seal veel mõned reliikviad. Näiteks pisike murtud kaelaga eriti

äge elektrikitarr. Seda oli metallitükiga paigatud, legendi järgi oli see aula aknast mingi peo käigus alla asfaldile lennanud, igal juhul hääles see küll ei püsinud.“

Taivo Paju kirjeldab: „Seda väikest kitarr peaksid mäletama veel omaaegse koolibändi Ätid liikmed Andrus Kerstenbeck (Tunist) ja Enn Kruuse (Risk). Ühel suvel tehtud remondi käigus tõmmati kogu see vana staff seintelt alla ja raadioruumist sai „korralik“ ruum.“

Taivo Paju selgitab, kuidas saadi raadioruumi vajalik tehnika ja kuidas seda kasutama õpiti: „Õpetaja Tiit Ustav vististi korraldas. Tartust käis kord nädalas üks muhe elektroonik, tema panigi ühel suvel raadioruumi uue tehnika üles. Oli vist neli sellist suurt võimenduseplokki, kaks vana maja jaoks ja uue maja (ehk koolimaja juurdeehituse) jaoks ning lisaks neljas võimendus, kust sai seadmeid sisse lülitada. Klassidesse pandi tahvli kohale lae alla umbes tordikarbi suurused kollase riidega kaetud kõlarid, igasse klassi üks. Suhteliselt algeline tänapäevases mõttes, helikvaliteedist rääkida ei saanud, aga ajas asja ära.“

„Elu õpetas. Priit Parksepp mängis muusikakooli akordionistide ansamblis basskitarr (hiljem siis meie bändis). Bändis õppisime kohe selgeks, mis ja kuidas. Meil olid väga algelised ja suhteliselt ebatöökindlad asjad (alates ühendusjuhtmetest ja mikrofonidest, lõpetades kitarripedaaliga, mis ei hakanudki kunagi tööle). Neid asju parandada püüdes see kogemus tuligi. Saime hästi läbi Elva kultuurimaja inimestega, ja mõnikord saime ka kordades kvaliteetsemat importtehnikat kasutada (BEAGi ja Vermona võimendused), nii et tundisime end helitehnika vallas üsna koduselt. Raadioruumi võimendused olid üsna lihtsad. Klahvidega lülitasid sisse ka mikrofoni, lintmaki või grammofoni.“

„Vaieldamatud staarid olid kaks lintmakki Majak 205. Mitte küll kõige esimeses nooruses, aga heas konditsioonis. Need mängisid kiiruse üheksa asemel kiirusega 19, mis tagas kvaliteetsema heli. Neljarealine makk võimaldas kaherealistega võrreldes lindistada täpselt kaks korda rohkem muusikat. Mingi vana plaadimängija oli ka seal, aga seda me vist isegi ei kasutanud.“

Taivo Paju ja Tiit Kepi meenutused muusikalistest vahetundidest: „Keegi läks meie pundist ja pani maki käima. Lihtsalt tulid head lood - ja neid oli palju. Sel ajal ju ei muretsenud keegi mingite autoriõiguste pärast - kõik, mida kusagilt kätte saime (raadiost või teiste lintide pealt ümber salvestasime) mängisime nii kooliraadios kui pidude ajal maha. Kevadeti jätkus see mõnus traditsioon, et kõlarid akna peale ja võimendus põhja. Lisaks kooliõuel olnud õpilastele kuulis head muusikat kindlasti ka linnarahvas.“

Tiit Kepp meenutab: „Taivo poolt toodud faktiga seoses meenub, et enamus meist (mina kohe kindlasti) olime kimpus füüsika õppimisega. Tegelikult sellest aru saamisega. Aeg oli teine ja füüsika õpetaja Andres Muru oli üks väheseid, kellel oli luba kanda õlgadeni ulatuvaid pikki

lehvivaid juukseid. Meie arust oli see mingi märk ja olime üsna veendunud, et tema varjatud salaelu sisse mahub peale füüsika veel ka Led Zeppelin ja midagi sarnast.“

Tiit Kepp lisab mõned huvitavad faktid raadioruumist: „Minu 10 aastat vanem vend tegi Viljandis bändi ja ma aeg ajalt sorasin tema lintides (muusika oli tollel ajal suurtel pruunidel lintidel) ja olin enda jaoks avastanud YESi, Rushi ja veel paar sarnast bändi. Kuna füüsika klassi õpetaja kabinet asus korrus allpool ja aknaga otse vastu raadioruumi, siis hetkel mil muusika raadiosõlmes oli meie valida, otsustasime üle kooli lasta YESi progeroki kuumi palasid. Kindlasti see enamikule meeltemööda ei olnud ja mingitel hetkedel, kui nägime ja saime aru, et füüsika õpetaja kindlasti kuuleb, otsustasime muusikat lasta ainult kolmandale korrusele. Mäletan seda pilku, kui ta kaugelt meile aknasse vaatas ja pead raputas. Andes märku, et see ei ole parim ajastus.“

„Aastaid hiljem kord õpetaja Muruga kohtudes ma küsisin temalt, et kas ta mäletab sellist fakti ja kas me olime õigel teel, et ta kuulas vabal ajal sellist muusikat ning kas see mõjutas minu veerandi hinnet ja kolmest minu esitatud küsimusele ta vastas kahele jaatavalt. Nii, et YESi sai mängitud - seda „Fragile“ nimelist plaati!“

Taivo Paju selgitab õpilaste rahulolu muusikalistel vahetundidel: „Ega me väga ei küsinud. Led Zeppelini või Iron Maidenit me tõesti ei mänginud. Põhiliselt ikka need lood, mis sel ajal pidudel kõlasid - ABBAst alates ja Modern Talking'uga lõpetades. Sekka tol ajal tipus olnud Rock Hotel, Vitamiin, Marju Länik, Thea Paluoja jt. Mõnikord kasutati koolimaja aulat ka kontserdipaigana. Siis panime maki käima ja võtsime kontserdi lihtsalt peale - Vitamiin ja Kuldne Trio näiteks meenuvad kohe. Täna sees mõistes katastroofiline kvaliteet, aga kes siis tol ajal kvaliteedi pärast nii väga põdes. See-eest olid meil väga kuumad ja uued lood. Vahepeal mängisime siis ka neid kontserdisalvestusi.“

Taivo Paju jagab emotsioone uudiste edastamisest ja kooliraadio pidamisest: „Pigem olid need teadaanded. Ei mäleta, et oleks tol ajal väga saateid teinud. Kui, siis mingid üksikud katsetused. Vahetundidel muusika oli iseenesest väga lahe ja tolle aja kohta uus asi. Ilmselt oleksime ka saateid teinud, kui oleks olnud kas raadioring või mõni raadiotöö kogemusega õpetaja, kes oleks siis eest vedanud ja tagant torkinud. Eks huvid natuke killustusid ka - omajagu aega läks koolipidude organiseerimisele (Rock Hotel ja Anne Veski meie ajal koolis esinemas küll ei käinud, aga hulk kõva kaliibriga tegijaid käis Elva kooli saalist läbi, legendaarseim kindlasti Turiist). Samuti kulus suur osa minu ajast bändi tegemisele. Direktor oli koolimajast väljas esinemise ära keelanud, seepärast käisime teistes koolides ja kultuurimajades esinemas saladuskatte all. Meil oli oma võti, millega pääsesime koolimajja ka hilisõhtul sisse, kui esinemiselt tagasi tulime. Küll pidime mängima iga päev kolmanda tunni lõpus virgutussvõimlemise klippi (ca 5 min). Nende klippide lindistamine oli küll lahe! 4. korruse

lauluklassis mängisid muusikaõpetajad klaveril reipad laulukesed linti ja kehalise kasvatuse õpetajad lugesid harjutuste õpetused juurde. Kuna meil mingit stuudiotehnikat ei olnud, siis puudus ka saate monteerimise võimalus - kõik tuli live'is ühe korraga lindistada.“

Taivo Paju meenutab ka ühte meeldejäävat seika raadioruumist: „*Virgutusvõimlemine tundus meie, õpilaste, jaoks tõeliselt jabur asi - ilmselt õpetajatele ka. Ei teagi, kas see oli tollal Moskva või Tallinna ukaas, aga tegelikult ei võimelnud selle järgi vist mitte keegi. Kord aga olid koolis Moskvast kontrollid. Nad sattusid Elvasse küll õnneks haruharva, kuid kooli juhtkond oli üsna närvis, sest sa kunagi ei teadnud, millest nad võisid kinni hakata. Kui järjekordselt võimlemise aeg käes, lahkusin tunnist - mul oli luba 10 minutit enne võimlemise algust tunnist lahkuda ja raadioruumis lint valmis seada. Enne lindi käivitamist andsingi edasi hoiatuse: „Vaadake, et te täna nüüd kõik võimlete, täna on vene kontrollid majas!“ Ei teadnud (ehkki oleks võinud ju aimata), et nendega on kaasas haridusministeeriumi ametnikud ka Tallinnast. Kui toonane õppealajuhataja Ilme Muru mind pärast kontrollide lahkumist õpetajate tuppa oma kabinetti vaibale kutsus, ei ole mina teda enne ega pärast seda näinud nii tulivihaseks. Sain täiega, aga raadioruumi võtit ta ikkagi käest ära ei võtnud. Raadioruumi võtme ähvardas mul käest ära võtta hoopis toonane õppealajuhataja klassivälise töö alal Tiit Ustav, juhul kui ma komsomoli liikmeks ei astu. Muidu saime temaga väga hästi läbi, aga tol ajal oli ju plaan, et kõik peavad „komsomolid“ olema. Mul õnnestus üsna kaua kõrvale viilida, aga siis läks ta konkreetseks: „Taivo, võtmed siia!“ See oli asi, millega ta mind pitsitada sai ja midagi polnud teha - raadioruumist ilma jääda ka ei tahtnud.“*

Taivo Paju lisas, et kui tema 1986. aastal lõpetas, jäi raadioruum Elmo Parksepa ja Tiit Kepi valdustesse. Kahjuks Elmo Parksepalt ja Tiit Kepilt täpsemat teavet raadioruumi edasise tegevuse kohta ei õnnestunud teada saada.

2.3. Raadioruum Puiestee tn majas - Are Altraja mälestused

40. lennu vilistlane Are Altraja koordineeris raadioruumi tööd juba Puiestee tn õppehoones 1987–1988. Kes temaga koos tegutses, Are ei mäleta. Ruumi oma käe järgi ta ei kujundanud, sest raadioruumi tehnikal oli pigem roll igasuguste ürituste korraldamisel nii aulas, võimlas kui õues. Keegi koos Are Altrajaga toimetanute seast ei osanud esialgu seda tehnikat kasutada, uuriti instruksioone ning oskusi saadi iseõppimise ja proovimise teel. Vahetundide ajal kõlas uusim kodumaine ja välismaine muusika. Kooliraadio saateid Are Altraja meenutuste järgi ei tehtud, kuid edastati teateid eelseisvate ürituste ning aktuaalsete teemade kohta.

2.4. Raadioruum Puiestee tn majas - Toomas Lainoja ja Ats Toomi mälestused

42. lennu vilistlased Toomas Lainoja ja Ats Toom tegelesid raadioruumis aastatel 1989–1990. Enne neid seisis see neile teadaolevalt ühe aasta tühjana, kuna tegutseda soovijaid ei olnud. Seda, kuidas nad ruumi endale said, kumbki täpselt ei mäleta. Ruumipuuduse tõttu ei saanud nad seal midagi oluliselt ümber teha. Kumbki neist ei osanud tehnikat kasutada.

Toomas Lainoja meenutab: *„Oli veel see aeg, kui kõik oskasid peedist pesumasinale trumli teha, st ise õppisime.“* Raadioruumis oli nõukogude aja tipp tehnoloogia, mis oli rohkem küll kodus kasutamiseks mõeldud ega olnud väga spetsiifiline. Tolleaegsest tipp tehnoloogiast kasutati veel kaht kassetmakki Vilma 104, kõrgema klassi võimendit BRIG U 001, ekvalaiserit ehk tasandit Priboi E014S ning ühte vinüülplaadimängijat. Vastvalminud koolihoones oli küll välja ehitatud raadio translatsioonivõrk, kuid see ei hakanudki tööle. Samuti olid tol ajal kõikides klassiruumides kõlarid. Muusika valikuga polnud kaasõpilased rahul, kuna vahetundidel kõlas raskem muusika: Manowar, Metallica, Aerosmith jne.

Are Altraja, Ats Toom ja Toomas Lainoja olid ka diskorid koolipidudel. Mingit eriti huvitavat seika Toomas Lainoja ei mäletanud, kuid Ats Toom meenutas, et *„raadioruum kujunes mõnikord ka salajaseks kokkukäimise kohaks, näiteks reede õhtuti peale korvpallitreffi.“*

2.5. Raadioruum Puiestee tn majas - Rudolf Hüdse mälestused

Aastatel 2010–2012 oli Elva Gümnaasiumis raadioruumi koordinaatoriks 64. lennu vilistlane Rudolf Hüdse (vt lisa 1). Koos Hüdsega veetsid aega kooliraadios 66. lennu vilistlane Simo Paatsi ja Alari Pennar, kuid nemad tegutsesid peale Hüdset. Kuigi vahetundide ajal käis raadioruumis palju inimesi, kes oskasid sealset tehnikat kasutada, oli Rudolf Hüdse see, kes vastutas kõige eest ja oli ka helindaja kooli üritustel. Kuna kellelgi ei olnud professionaalseid oskusi helitehnikaga, saadi näpunäiteid eelkäijatelt. Raadioruumis oli eelmistest omanikest jäänud tehnika (võimendus, kõlarid, arvuti jne). Tollel ajal olid fuajees kasutusel kõlarid Radiotehnika S-90, raadioruumis kasutati väiksemaid kõlareid, kuid hiljem umbes ühe meetri kõrguseid neljaribalisi kõlareid. Madis Käärma kaunistas raadioruumi seinu omanäoliste joonistustega. Hüdse oma sõpradega proovis ka kooliraadiole hoogu sisse lükata, kuid kaasalööjaid ei leidnud. Küll aga edastasid nad tähtsamaid teateid, et õpilased ja õpetajad oleksid kooliüritustega kursis. Rudolf Hüdse meenutab: *„Mingi periood me tõime teleka ja Nintendo GameCube sinna ja mängisime Mario Karti iga vahetund, vahel jäi ka mõnda tundi minemata.“*

2.6. Raadioruum Puiestee tn majas - Gregory Hermeti ja Egert Silki mälestused

2014.–2018. aastani andsid oma panuse Elva Gümnaasiumi raadioruumi töösse 70. lennu vilistlased Egert Silk ja Gregory Hermet. Nende algatusel tehti raadioruumis kapitaalremont: tühjendati aula peal asuv nn laoruum, likvideeriti ebaesteetilised nn kunstiteosed ja põrandale paigaldati isevalguv kate. Nende raadioruumiteekond sai alguse, kui kooli juhtkond pakkus pakkus Egertile ja Gregoryle raadioruumi. Aastal 2014 oli ruumis olemas järgnev varustus: arvuti, kaks arvutikõlarit ning võimendi, helikaart Alpha ASIO (mida Egert enam ise ei kasutanud) ning Reimo Nammi passiivkõlarid koos võimendiga, samuti vana kultuurimaja (Elvas Tuletõrje tänaval) Ajaka graafiline ekvalaiser ning helikaart M-Audio C600. Kogu eelloetletud tehnika võtsid raadioruumis kasutusele Egert ja Gregory.

Egert Silk ja Gregory Hermet meenutavad: *„Projektifondi Nopi Üles taotlusele positiivse tagasiside saabumisel ning rahastuse tekkimisel said raadioruumi soetatud järgmised asjad: helipult Tascam DP-24 SD, kõrvaklapid Superlux HD-668 B, Stuudiomonitorid M-Audio BX 8 D2, stuudiolaud StudioRTA Creation Station, voolujagajad, rackvalgusti Adam Hall 87451 Pro C LED, kaabeldus, statiivid, transpordikott. Samuti kuulus tehnika hulka kooli fuajee kõlarite võimendi, mille täpsemat marki kahjuks ei mäleta.“* Tehnika käsitlemist õpetas Egert Silk, kuid kõik õppisid ja arenesid katsetades nagu eelkäijadki.

Kooliraadio saateid Egert Silk ja Gregory Hermet ei teinud, kuid nad salvestasid erinevaid fraase või reklaame, mida mängisid siis fuajee kõlarites. Muusikamaitsete erinevuse tõttu polnud osa õpilasi nende valikuga rahul. Kooliürituste helindamisega tegeles kõige rohkem Egert Silk, kuna ta oli tolleks ajaks läbinud Viljandi Kultuuriakadeemia kultuuriasutuste helitehnikute täiendkoolituse.

Üks vahva seik meenus Gregory Hermetile: *„Üks esimesi, mis meenub, on seotud raadioruumi radiaatori ülevärvimisega. Nimelt raadioruumi suitsuandur osutus meie spreivärvi jaoks üsna tundlikuks ja meil õnnestus terve kool häiresse ajada.“*

Egert Silk meenutas muiates: *„Eks neid huvitavaid seiku on olnud küll ja veel, kuid eriti mõnus oli pärast öiste ürituste helindamist ning ca 2 tundi magamist vahetundides mõnusa muusika saatel silma looja lasta. Loomulikult sai seal viimasel minutil kodutöid või esitlusi tehtud, salvestusi järeltöödeldud ning maailmaasju arutatud. Samuti ei lähe meelest ruumi renoveerimise protsess - nalja sai nabani, ületegemist oli piisavalt ning eriti meeldis ehitusjärelvalve - õpetaja Merike Allik, kes ühtlasi oli ka meie praktilise töö juhendaja. Tema teostas kvaliteedikontrolli ning kui meil oli midagi vastu kobiseda, ütles ta konkreetselt, et mina olen ehitaja tütar ning tean, kuidas asjad peavad olema. Peale seda ei olnud meil enam midagi öelda ...“*

2.7. Raadioruum Puiestee tn majas - uued omanikud

Tänu RežiiRingis omandatud teadmistele ja kõige kauem ringitöös (alates 6. klassist) osalemise eest soovitasid Egert Silk ja Gregory Hermet kooli juhtkonnal anda raadioruumi tegutsemise õiguse edasi toona 7. klassi õpilasele Krister Toomile. Raadioruumis olemine ei tähenda mitte ainult muusikaliste vahetundide korraldamist, vaid ka kooliürituste helindamist.

3. ELVA GÜMNAASIUM JA REŽIIRING

Elva Gümnaasiumis tegutseb alates 2016. aastast RežiiRing. Ringi töö peamine mõte on anda ülevaade helitehnoloogia maailmast ehk kuidas jõuab lavalt esineja hääl kuulajateni ja kuidas luua inimese kõrvale kõige meeldivam helipilt. Samuti tutvutakse ringitundides erinevate mikserpultide, mikrofonide ja ka stuudiotööga. Palju on praktilist tegevust, kuid ka teooriatunnid on vajalikud. Ringi tegevus ei toimu ainult kooli raadioruumis, tegutsetakse ka väljaspool kooli toimuvatel kontsertidel, pidudel, aktustel, festivalidel ning ka Elva muusikakoolis.

RežiiRingi algusest peale on juhendaja Elva Gümnaasiumi 70. lennu vilistlane Egert Silk. Esimesed osalejad olid Janar Tšava, Tormi Kompus, Robin Tammemägi ning Krister Toom (6. klassi õpilasena). Pärast esimest aastat on helitehnoloogia vastu huvi hakanud tundma ka neiud. Praegu on ringis nii poisid kui ka tütarlapsed erinevas vanuses: 8., 9., 10. ning 11. klassist.

Alates 2018. aasta sügisest oli kooli gümnaasiumiosa õpilastel võimalus võtta valikaineiks RežiiRingis osalemine. Sealt saadud helitehnikaalaseid teadmisi saavad õpilased rakendada kooli üritustel või edaspidi sel alal edasi õppides.

4. RAADIORUUM - VANA UUES KUUES

Krister Toom sai kooli juhtkonnalt 2018. aasta kevadel raadioruumi kasutusõiguse ning soovis seda võimaluste piires tänapäevastada. Krister palus sisekujunduslikku nõu oma klassiõelt Grete-Lysette Uugilt. Koos pandi paika renoveerimise strateegia, jagati ülesanded. Remonditööde ettevalmistused algasid 2018. aasta juunis ning ehitus lõppes augustis (vt lisad 3–4).

Ülesanded jaotasime järgmiselt:

Grete-Lysette:

1. teipis erilise seina jaoks valmis kujundid ja märkis ära, mis värv kuhu läheb (vt joonis 5);
2. värvis kujundite esimese kihi (vt joonis 6);
3. õmbles diivanile katte (vt lisa 5, joonis 29);
4. ostis puudu olevad sisustuselemendid (vt lisa 5, joonis 28–29).

Krister:

1. värvis seinad halli värviga (vt joonis 9);
2. värvis kujunditele teise ja kolmanda kihi;
3. lõikas laminaatparketi põranda jaoks sobivasse mõõtu;
4. valmistas raadioruumi nurgariiulid (vt joonis 14–15 ja joonis 30);
5. ostis ehitustarbed (vt joonis 7).

4.1 Raadioruumi uuendamine

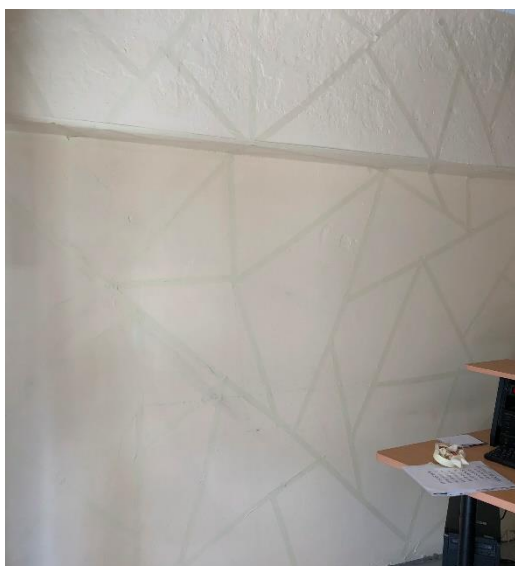
Raadioruumi ehituse planeerimisega alustasime juba 2018. aasta mais. Koostasime ehitustööde umbkaudse ajagraafiku (vt lisa 3) ja eelarve (vt lisa 4). Kuna ehituse idee tekkis hilja ja ei olnud enam aega projektifondidest ehituseks vajaminevat raha taotleda, siis saime oma plaani realiseerida omafinantseeringu toel (vt lisa 4). Renoveerimistöödega alustasime 10. juunil 2018. Esmalt tühjendasime ruumi, katsime kinni kohad, mis ei talunud värvi (vt joonis 3), eemaldasime põrandaliistud (vt joonis 4) ning teipisime kujundid seinale (vt joonis 5).

Joonis 3. Ettevalmistus värvimistööks
Autor: K. Toom (11.06.2018)

Joonis 4. Liistude eemaldamine
Autor: G.L.Uuk (11.06.2018)

Joonis 5. Teibitud kujundid seinal
Autor: G.L. Uuk (11.06.2018)

Joonis 6. Esimene värvikiht
Autor: K. Toom (12.06.2018)

Pärast seina teipimist suundusime E-Ehituskeskusesse, et soetada värvid, laminaatparkett ning ehitustarbed (vt joonis 7). Värvimisega alustasime 2018. aasta 12. juunil ning lõpetasime 14. juunil (vt joonis 6, joonis 9–10). Kõik seinad oli plaanis katta mitmekülgsete värvikombinatsioonidega, mis muudaksid ruumi säravaks (vt joonis 11). Pärast värvimistööd asusime uut põrandat maha laotama – esimesena panime parketi alla parketimati (vt joonis 12) ning selle peale laminaatparketi (vt joonis 13).

Joonis 7. Värvimiseks vajalikud töövahendid. Autor: G.L. Uuk (11.06.2018)

Kui parkett oli põrandale paigaldatud, aetasime ruumisisustuse oma kohale tagasi. Augustis paigaldasime nurgariiulid, diivanikatte ja leidsime teistele sisustuselementidele sobiva koha.

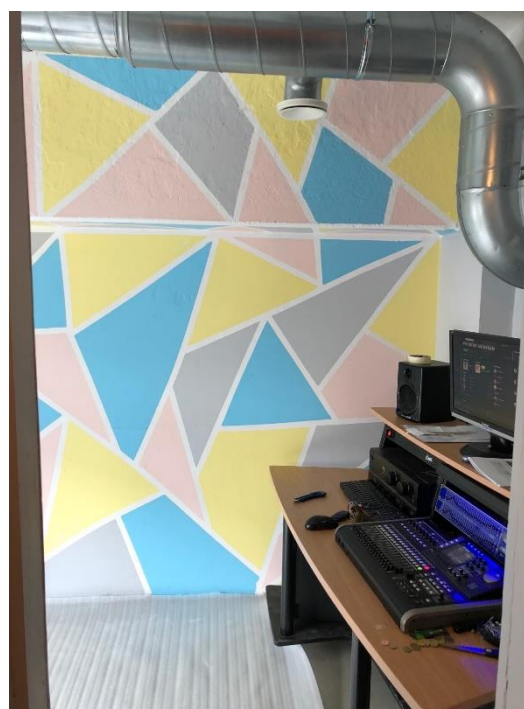
Joonis 8. Sein enne värvimist
Autor: K. Toom (10.06.2018)

Joonis 9. Sein pärast värvimist
Autor: G.L. Uuk (11.06.2018)

Joonis 10. Eesruum peale värvimist
Autor: G. L. Uuk (13.06.2018)

Joonis 11. Värvitud kujunditega sein
Autor: G. L. Uuk (25.06.2018)

Joonis 12. Laminaatparketi alusmati paigaldamine
Autor: K. Toom (25.06.2018)

Joonis 13. Laminaatparketi paigaldamine
Autor: K. Toom (25.06.2018)

Joonis 14. Puitplaadile mõõtmete kandmine
Autor: K. Toom (17.06.2018)

Joonis 15. Riiulite värvimine
Autor: A. Toom (17.06.2018)

4.2. Nurgariiulite valmimine

Nurgariiulite valmimisele aitas kaasa Atko Puidukoda OÜ, kus saime teha vajalikud tiseritööd, samuti usaldati meie hoolde tööriistad, mida ehituseks vajasime. Esmalt kandsime mõõdud puitdetailidele (vt joonis 14), seejärel lõikasime detailid sobivasse mõõtu ja lihvimisime. Edasi katsime puitdetailid kahe värvikihiga (vt joonis 15). Pärast viimast lihvi olid riulid paigaldamiseks valmis.

4.3. Diivanite restaureerimine

Raadioruumi koristades leidsime sealt nõukogudeaegsed diivanid, mis kunagi asusid Riigikantseleis. Pärast Eesti taasiseseisvumist jagati Riigikantselei mööbel koolidesse laiali. Elva Gümnaasiumisse sattusid diivanid, mille all oli Riigikantseleile viitav märgistus. Tahtsime need retrohõngulised diivanid kasutusse jätta, anda neile restaureerides uue hingamise.

Kõigepealt eemaldasime diivanitelt vana riidest katte (vt joonis 16) ning kokku vajunud porolooni (vt joonis 16). Lõikasime uue porolooni sobivasse mõõtu (vt joonis 17), klammerdasime sinna peale uue riide ja kinnitasime diivani jalgade alla vildid, vältimaks põranda kahjustamist.

Joonis 16. Vana porolooni eemaldamine
Autor: K. Toom (6.08.2018)

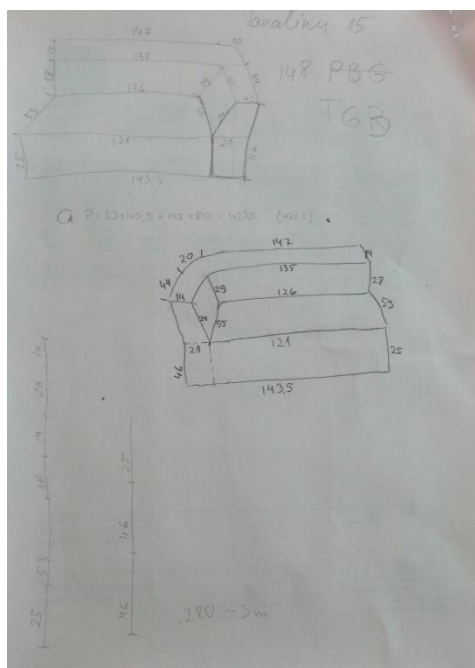
Joonis 17. Uue porolooni sobitamine
Autor: K. Toom (7.08.2018)

4.4. Diivanikatte õmblemine

Diivanikatte õmblemiseks mõõtsime kõik diivani küljed ja servad ning tegime 3D sketšjoonise koos mõõtudega (vt joonis 18). See oli vajalik selleks, et arvestada välja diivanikatte jaoks kuluva materjali hulk ja konstrueerida lõiked. Materjali kuluks arvestasime $2,8 \times 1,5$ meetrit.

Meie nägemuses oli sobiv kattematerjal roosa, pehme ning karvane. Kanga ostime kauplusest Abakhan Fabrics. Materjaliks valisime silmuskoelise kunstkarusnaha, kiulise koostisega 100% polüester (vt joonis 19). Kuna tegemist oli veniva kangaga, siis lõiked joonistasime otse kangale 1 cm õmblusvaruga (vt joonis 20). Vältimaks detailide lõikeservade hargnemist, äärestasime need neljaniidilise äärestus-ühendus-overlokmasinaga (vt joonis 21). Detailid õmblesime kokku ühenõelalise süstikpistemasinaga (vt joonis 22–23). Ühendusõmbluste algused ja lõpud kinnitasime edasi-tagasi õmblusega kolme piste ulatuses, et välistada õmbluste hargnemist.

Diivanikatte valmistamist juhendas Tallinna Tehnikakõrgkooli Rõiva ja tekstiili instituudi rõivaste tehnilise disaini eriala lõpetanud Kaja Malter.

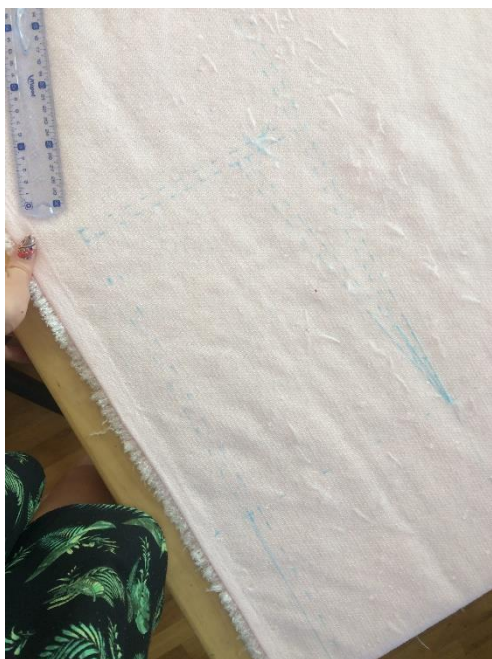
Joonis 18. 3D sketš ja mõõdud

Autor: G.L. Uuk (18.06.2018)

Joonis 19. Silmuskoeline kunstkarusnahk

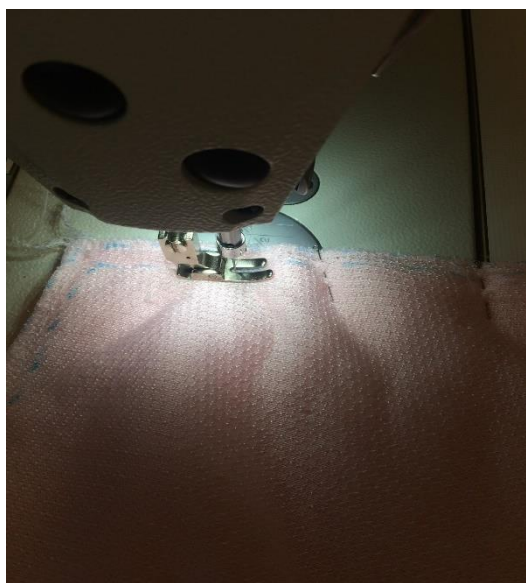
Autor: G.L. Uuk (18.06.2018)

Joonis 20. 1 cm õmbelusvaru märkimine
Autor: G.L. Uuk (19.06.2018)

Joonis 21. 4-niidiline äärestus-ühendusmasin
Autor: G.L. Uuk (21.06.2018)

Joonis 22. Õmblemine
Autor: G.L. Uuk (21.06.2018)

Joonis 23. Ühenõelaline süstikpistemasin
Autor: G.L. Uuk (19.06.2018)

5. TULEVIKUPLAANID

Tulevikus on plaan ehitada välja kooli raadiosidevõrk. Kindlasti tahame anda uue ilme ka teisele raadioruumi vabale pinnale. Samuti on mõtte soetada koolile salvestustehnikat ning anda raadioruumi panus 2019. aastal gümnaasiumiastmesse planeeritud uuele moodulõppeainele Pärimus ja tänapäev.

Õppemoodul Pärimus ja tänapäev käsitleb pärimusmuusikat ja -kunsti. 10. klassis tutvutakse lähemalt pärimusmuusikaga ning valmib regilaulik. Kunstihuvilistele on põnev praktiline kursus Eesti rahvuslikust tarbekunstist, ühe kursuse raames valmistatakse ka Eesti rahvustoite. Lisaks pärimusmuusikale ja -kunstile saab teadmisi ka uuemast muusikast ning uuemast kunstist, kohtutakse tegevkunstnike- ja muusikutega. 12. klassis valmib projekt esemest, mis kannab taaskasutuse ideed. Raadioruumi tehnilised võimalused võivad olla tõhusad abivahendid selle õppemooduli kursuste korraldamisel (Pärimus ja tänapäev, 2019).

KOKKUVÕTE

Meie loovtöö eesmärk oli uurida Elva Gümnaasiumi raadioruumi ajalugu ja soovisime olemasolevat ruumi ka tänapäevasemaks muuta. Selleks koostasime intervjuuküsimused Elva kooli vilistlastele ja ajaloo õpetajale Tiit Ustavile.

Raadioruumi ehitusega alustasime juba 2018. aasta juunikuus. Kuna koolipersonal oli siis suvepuhkusel, tegime väikese pausi, augustis startisime uue hooga. Ehituse käigus valmisid käsitööna ka diivanikate ning nurgariiulid. Seinad said uue kuue ning ka põrand värske katte.

Ehitus läks meil väga hästi, kõik kulges ootuspäraselt. Vilistlastelt saime intervjuude vastused ning paljud olid üllatunud, et raadioruumi ajalugu uuritakse.

Kogu protsessi vältel tuli ette ka takistusi. Et mõnigi jättis meie küsimustele vastamata, on Elva kooli uue, Puiestee tänav 2 õppehoone, raadioruumi ajaloos veel valgeid laike.

Soovime, et ka tulevikus jätkuks Elva koolis noori, kes huvituksid helirežiist, tegeleksid kooliürituste helindamisega ning kannaksid raadioruumi traditsiooni edasi.

KIRJANDUS JA ALLIKAD

Kooliraadio. 2019. Tapa Gümnaasiumi koduleht. Kättesaadav:

<http://tapagymnaasium.kovtp.ee/kooli-raadio> (15.04.2019)

Neudorf, R. 1933. Huvitavamat nädala saatekavast. Raadio käsiraamat. - Raadio, 12.-18.03.

Kättesaadav: <file:///C:/Users/Kasutaja/Downloads/Raadio+Nr+10%252F112+1933.pdf>

Nerman, R. 2004. Kasvatusemuuseum aitas Eesti koole. - Eesti Päevaleht

15.04.2004. Kättesaadav: Kättesaadav: <https://epl.delfi.ee/news/eesti/kasvatusemuuseum-aitas-koole?id=50981535> (15.12.2018)

Pärimus ja tänapäev. 2019. Elva Gümnaasiumi koduleht. Kättesaadav:

<https://www.elvag.edu.ee/oppekava-ja-moodulid/> (26.11.2018)

Samolberg-Palgi, E. 2104. Eesti vanim kooliraadio Sõlm tähistab 35. sünnipäeva. *Virumaa*

Teataja, 11.04.2014, lk 10. Kättesaadav: <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=virumaateataja20141011.2.17.1> (1.07.2018)

Schülerradio. 2018. Gymnasium Zittau koduleht Kättesaadav: <https://gymnasium-zittau.de/aktivitaeten/schuelerradio> (7.08.2018)

Schülerradio. 2018. Wikipedia 14.10.2018. Kättesaadav:

<https://de.wikipedia.org/wiki/Sch%C3%BClerradio> (12.12.2018)

LISAD

LISA 1. Küsimustik 1

Intervjuu

* Kohustuslik

Nimi *

Teie vastus

Mis aastal olite raadioruumi meeskonnas? *

Teie vastus

Kes Elva kooli õpilatest kuulus Teiega meeskonda? Võimalusel palun nimetada isikud. *

Teie vastus

Kuidas te saite nõusse kooli juhtkonna, et ta annaks raadioruumi kasutamise õiguse Teile? *

Teie vastus

Kus koolimajas asus Teie meeskonna raadioruum? *

- ☐ Tartu mnt majas
- ☐ Puiestee tn majas

Kas Teie isikupärastasite (kujundasite omanäoliseks) raadioruumi pärast selle saamist? Kirjeldage lähemalt. Võimalusel palun lisage foto. *

Teie vastus

Kuidas ja kelle abiga muretsesite raadioruumi tehnika? *

Teie vastus

Kui paljud teist valdasid helitehnilisi oskusi? *

Teie vastus

Kuidas ja kellelt saite oskused helitehnika kasutamiseks? *

Teie vastus

Missugune helitehnika oli sellel ajal kasutusel, kui Teie osalesite raadioruumi töös? Palun kirjeldage. Võimalusel lisage foto. *

Teie vastus

Kas leidsid selliseid kooliüritusi, kus pidite raadioruumi meeskonnaga kohal olema? Kui jaa, siis paluks näidet. *

Teie vastus

Millised nägid välja Teie kooliaegsed muusikalised vahetunnid? *

Teie vastus

Kas kaasõpilased olid Teie valitud muusikaga rahul? *

Teie vastus

Kas tegite ka kooliraadiot? Milliseid uudiseid edastasite? *

Teie vastus

Kirjeldage ühte meeldejäävat/huvitavat seika raadioruumis. *

Teie vastus

On Teil veel midagi huvitavat lisada?

Teie vastus

SAADA ÄRA

Ära saadetakse ainult Google'i uudiselehtidele.

LISA 2. Küsimustik 2

Intervjuu

* Kohustuslik

Nimi *

Teie vastus

Oskate nimetada isikuid, kes osalesid raadioruumi töös erinevatel aastatel? Paluks ka täpsustust, millises koolimajas. *

Teie vastus

Kas õpilased isikustasid/muutsid omanäoliseks raadioruumi? Paluks võimalusel näidet ja fotot. *

Teie vastus

Kuidas ja kelle abiga muretseti raadioruumi tehnika? *

Teie vastus

Kui paljudest isikutest valdasid helitehnilisi oskusi? *

Teie vastus

Kuidas ja kellelt said nad oskused helitehnika kasutamiseks? *

Teie vastus

Missugune helitehnika oli sellel ajal kasutusel? Palun kirjeldage.
Võimalusel lisage foto. *

Teie vastus

Kas leidus selliseid kooliüritusi, kus raadioruumi meeskond pidi kohal olema? Kui jaa, siis paluks näidet. *

Teie vastus

Kas õpilased korraldasid muusikalisi vahetunde ja kooliraadiot? *

Teie vastus

Kas kaasõpilased olid nende valitud muusikaga rahul? *

Teie vastus

Oskate nimetada mõnda huvitavat seika raadioruumis? Paluks ka isikuid, kellega see juhtus. *

Teie vastus

On Teil veel midagi põnevat lisada?

Teie vastus

SAADA ÄRA

LISA 3. Raadioruumi ehitustööde graafik 2018

Tabel 1. Ehitustööde graafik 2018

Tegevus	Kuupäev/kuu
Ehituse kavandamine	Mai
Raadioruumi tühjendamine	11.06
Ehituseks ettevalmistamine - vajalike kohtade kinni katmine, kujundite joonestamine seinale, põrandaliistude eemaldamine	11.06
Diivanikatte mõõtmise võtmine	12.06
Kujunditega seina värvimine	12.06
Ülejäänud seinte värviga katmine	13.06–14.06
Kõigi seinte uuesti värvimine	15.06
Riiulite valmistamine	16.06–18.06
Diivanikatte õmblemine	18.06–21.06
Parkettpõranda mahapanek	25.06–26.06
Ruumi korrastamine, asjade kohalepanek	27.06
Nurgariiulite paigaldamine	6.08
Vanade diivanite restaureerimine	6.08–7.08
Diivanile katte peale sobitamine, dekoratiivesemete seadmine	8.08–9.08

Autor: Krister Toom (10.04.2018)

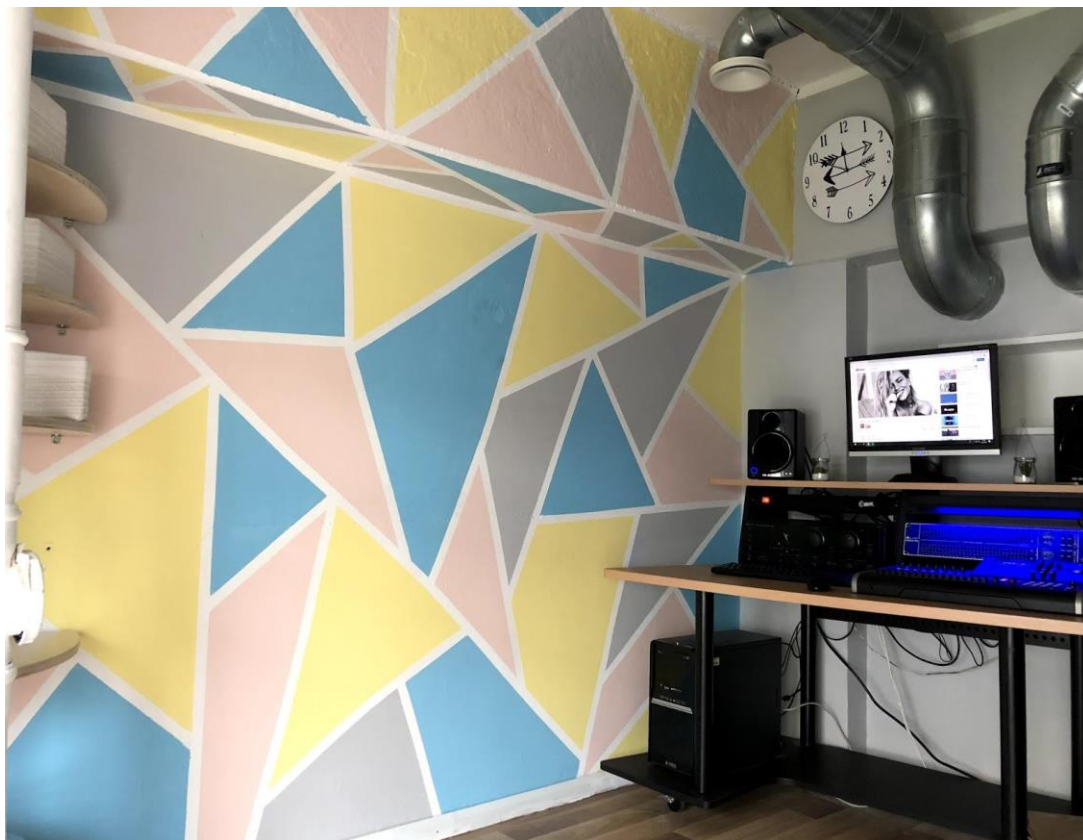
LISA 4. Raadioruumi ehitustööde eelarve 2018

Tabel 2. Raadioruumi eelarve 2018

Materjal	Kogus	Värvikood	1 tk hind	Summa	Ostukoht
Laminaatparkett	10 m ²	-	5,99 €/m ²	59.90 €	E – Ehituskeskus
Ehitustarbed	-	-	-	30.00€	E – Ehituskeskus
Parketimatt	10 m ²	-	0,64 €/m ²	6.40 €	E – Ehituskeskus
Värv (hall)	5 l	4981	29,90 € + toonimine	29.90 €	E – Ehituskeskus
Värv (kollane)	1 l	4802	8,90 € + toonimine	8.90 €	E – Ehituskeskus
Värv (valge)	1 l	A/1	8,90 € + toonimine	8.90 €	E – Ehituskeskus
Värv (roosa)	1 l	4862	8,90 € + toonimine	8.90 €	E – Ehituskeskus
Värv (sinine)	1 l	5034	8,90 € + toonimine	8.90 €	E – Ehituskeskus
Diivanile kangas	1,514 kg	-	10,90 €/kg	16.50 €	Abakan Fabrics
Dekoratiivpadi	2 tk	-	9,99 €	18.98 €	Jysk
Pleed	2 tk	-	6,99 €	6.99 €	Jysk
Seinakell	1 tk	-	2,99 €	2.99 €	Jysk
Prügikast	1 tk	-	16,99 €	16.99 €	Jysk
Dekoratiivkorv	3 tk	-	9,99 €	29.97 €	Jysk
KOKKU:				254.22 €	

Autor: Krister Toom (10.04.2018)

LISA 5. Raadioruum Puiestee tn majas peale renoveerimist 2018

Joonis 28. Värvitud kujunditega sein ja nurgariiulid. Autor: K. Toom (8.09.2018)

Joonis 29. Diivan koos diivanikattega ja uue värviga seinad. Autor: K. Toom (8.09.2018)

Joonis 30. Nurgariulid. Autor: K. Toom (6.08.2018)